

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Харківська державна академія
дизайну і мистецтв

«*СК*» *львівська* _____ 2026 р.,
протокол № _____

В.о. голови приймальної комісії
Владислав КУТАТЕЛАДЗЕ

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
СПІВБЕСІДА з української мови замість НМТ
для здобуття першого ступеня вищої освіти (бакалавр)
зі спеціальностей**

В1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво,
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

В2 Дизайн
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

В3 Декоративне мистецтво та ремесла
галузі знань Декоративне мистецтво та ремесла

В4 Образотворче мистецтво та реставрація
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

G17 Архітектура та містобудування
галузі знань G Інженерія, виробництво та будівництво

(денна/заочна форма навчання)

Співбесіда з української мови передбачена для осіб, які вступають до Харківської державної академії дизайну і мистецтв на основі базової середньої освіти для здобуття першого ступеня вищої освіти (бакалавр).

Програму співбесіди з української мови розроблено на основі програми Національного мультипредметного тесту (НМТ) 2026 року, де українська мова є обов'язковим предметом.

Охоплюються всі мовні теми, передбачені шкільним курсом з української мови, а саме:

- Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія;
- Лексикологія. Фразеологія;
- Будова слова. Словотвір;
- Морфологія;
- Синтаксис. Пунктуація;
- Стилїстика;
- Розвиток мовлення.

Правописні норми з української мови ґрунтуються на нормах Українського правопису, чинного з 2019 року.

Для проведення співбесіди із кожним вступником передбачено до 15 хвилин.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія. Алфавіт. Наголос. Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування у-в, і-й. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Сполучення йо, ьо. Правила вживання м'якого знаку (знак м'якшення). Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і

приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис -н та -нн у прикметниках і дієприкметниках, -не з різними частинами мови.

Лексикологія. Фразеологія. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

Будова слова. Словотвір. Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

Морфологія. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників (на прикладі етикетних формул звертань *пане полковнику, сестро Олено, друже Сергію, Інно Вікторівно* і под.)

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їхнього творення. Зміни приголосних за творення ступенів порівняння прикметників.

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їхнього відмінювання. Особливості правопису

числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид дієслова (доконаний і недоконаний). Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособове дієслово. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних за творення прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Правопис. сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Частка як службова частина мови. Правопис часток.

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

Синтаксис. Пунктуація. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення).

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком. Тире між підметом і присудком.

Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями й реченнями, їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені.

Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення, його будова. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних частин: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

Стилістика. Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції.

Розвиток мовлення. Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки, тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци,

мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів знань вступника з української мови передбачає:

- різнобічний мовленнєвий розвиток особистості;
- знання освітнього змісту навчального предмета.

При оцінюванні співбесіди екзаменатори керуються такими критеріями, як:

- повнота і правильність відповіді;
- ступінь усвідомлення, розуміння вивченого;
- мовленнєве оформлення відповіді.

Об'єкти оцінювання:

- мовленнєві вміння й навички з чотирьох видів мовленнєвої діяльності;
- знання про мову й мовлення.

Для співбесіди з української мови пропонується два питання (одне теоретичне, друге практичне), що дає змогу перевірити знання вступника із зазначених тем. Кожне питання оцінюється у 6 балів. Максимальна кількість набраних балів – 12. Переведення у шкалу 100-200 здійснюється згідно з таблицею.

Таблиця оцінювання результатів співбесіди

Рівні навчальних досягнень абітурієнтів		Бали	Оцінки	Критерії оцінювання навчальних досягнень абітурієнтів
IV	Високий	200	12	Вступник демонструє здатність до самостійних узагальнень, творчо застосовує знання та володіє високим рівнем мовної компетентності; системні знання, творчий рівень володіння мовою.
		190	11	Відповіді вступника аргументовані, висока культура мовлення; вільно

				володіє термінологією та демонструє вміння аналізувати мовні явища.
		180	10	Вступник упевнено застосовує правила та демонструє сформовані мовленнєві навички; глибокі знання, логічне мовлення.
III	Достатній	170	9	Вступник надає повні відповіді, припускається незначних помилок; уміє аргументувати думку та використовувати мовні засоби відповідно до ситуації.
		160	8	Вступник володіє матеріалом, але без глибокого аналізу; надає правильні пояснення, проте не встановлює причинно-наслідкові зв'язки.
		150	7	У цілому відповіді вступника правильні, є неточності; демонструє здатність застосовувати знання у стандартних ситуаціях.
II	Середній	140	6	Вступник розуміє матеріал, але відповіді непослідовні; порушує логіку викладу, не може обґрунтувати власну думку.
		130	5	Вступник припускається помилок, потребує допомоги; виконує завдання лише за підтримки екзаменатора.
		120	4	Відповіді вступника неповні, знання елементарні; відтворює матеріал частково, припускаючись значних неточностей.
I	Початковий	110	3	Вступник має поверхові знання, не володіє термінологією; використовує окремі відомості без розуміння їхньої суті та взаємозв'язків.
		100	2	Відповіді вступника фрагментарні, з грубими помилками; мовлення несформоване, відсутня логічність і зв'язність висловлювання.
		Менше 100	1	Вступник демонструє незнання основних мовних понять, не орієнтується в базових правилах української мови, не вміє застосовувати їх на практиці.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Білецька О., Шумка М. Національний мультипредметний тест: українська мова: комплексне видання для підготовки до НМТ 2026. Тернопіль: Мозаїка, 2025. 416 с.
2. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>.
3. Підручники з української мови для НУШ.
4. Українська мова. Усі основні правила. 5-11 класи / упоряд.: М. В. Коновалова, С. Н. Істоміна, Н. В. Безсонова. Харків: Основа, 2025. 127 с.
5. Український правопис [Електронний ресурс]. 2019. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/Ukr.-pravopys-2019-1.pdf>.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Харківської державної академії дизайну і мистецтв: <https://www.ksada.org/vstup/>.
2. Характеристика національного мультипредметного тесту 2026 року: <https://osvita.ua/test/advice/64508/>.

Головний екзаменатор

Валентина БОРБУНЮК